

Jaarverslag

Leerplicht

Gemeente Haarlem,
2012-2013

Ouders krijgen voorlichting
over leerplicht

Meester! Hoe spel ik
leerplicht?

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	7
1. Het wettelijk kader en de leerplichttaken	9
1.1 Geschiedenis	
1.2 Kerntaken van de leerplichtambtenaar	
1.3 Uitvoering van de leerplichttaken	
1.3.1 Ongeoorloofd schoolverzuim	
1.3.2 Afhandeling van meldingen van relatief verzuim	
1.4 Vrijstellingen	
1.4.1 Vrijstelling van inschrijving bij een school	
1.4.2 Vrijstelling van geregeld schoolbezoek	
1.5 Vervangende leerplicht en alternatieve trajecten	
2. Leerplicht binnen de gemeente Haarlem	11
2.1 De plaats van leerplicht binnen de gemeente Haarlem	
2.2 Dienstverlening aan andere gemeenten	
2.3 Formatie	
2.4 Werkwijze en werkverdeling	
2.5 Ambtsinstructie	
3. Samenwerking	13
3.1 Inleiding	
3.2 De keten	
3.3 Regionale samenwerking met leerplicht en RMC	
3.4 Regionale samenwerking in Bureau CAREL	
3.5 Zorgadviesteam (ZAT)	
3.6 Veiligheidshuis	
3.7 Verwijsindex Risicjongeren	
3.8 Ingrado	
4. Ontwikkelingen	15
4.1 Uitbreiding spreekuren	
4.2 Toekomst regionale samenwerking	
4.3 Aanpak schoolziekteverzuim	
4.4 Thuiszitters	
4.5 Samenwerkingsovereenkomst met de Onderwijsinspectie	
4.6 Dag van de Leerplicht	
5. Resultaten leerplicht schooljaar 2011-2012	19
5.1 Inleiding	
5.2 Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren in Haarlem	
5.3 Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren naar schooltype	
5.4 Aantal afgegeven positieve beschikkingen voor leer- en kwalificatieplichtige Jongeren	
5.5 Aantal meldingen van ongeoorloofd verzuim	
5.6 HALT-meldingen en processen verbaal	

6. Conclusies en beleidsspeerpunten	29
Bijlage 1 Afkortingen	31
Bijlage 2 Uitgebreidere beschrijving van leerplichttaken en de uitvoering ervan	33

Voorwoord

De Leerplichtwet 1969 waarborgt het recht van jongeren op onderwijs.

Onderwijs wordt soms teveel gezien als een recht en niet als een plicht, zo blijkt wel uit een toenemend aantal overtredingen op grond van “luxe verzuim” (vakantiedagen buiten de schoolvakanties om). Leerplicht is niet voor niets een plicht: Het volgen van onderwijs is immers essentieel voor de ontwikkeling van een jongere en daarmee voor diens kansen op een goede plek in de samenleving.

Het gaat goed met de meeste leerplichtige jongeren, maar voor een deel van de jongeren is extra inzet vanuit leerplicht en de gemeente noodzakelijk.

Het spijbelgedrag van jongeren is de afgelopen jaren toegenomen, onder andere door complexe problematiek in gezinnen en in de samenleving. Het verzuim wordt beter gemeld en geregistreerd door de scholen, waardoor het eerder zichtbaar wordt en de leerplichtambtenaar actie kan ondernemen. Daardoor is het beter mogelijk vroegtijdig in te zetten op het terugdringen van verzuim. Dit gebeurt door het houden van preventieve spreekuren, zowel op het voortgezet onderwijs als op het MBO. Hiermee worden goede resultaten geboekt.

Het voorkomen van schoolverzuim en het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten onder (leerplichtige) jongeren is een van de speerpunten van ons beleid. Jongeren die een startkwalificatie halen hebben immers meer kansen in de maatschappij en meer perspectief op een baan.

De uitvoering en het beleid zijn belegd bij de afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport (JOS).

De gemeente kan de taken van de Leerplichtwet niet alleen uitvoeren en werkt nauw samen met de schoolbesturen en andere ketenpartners.

In dit document wordt overeenkomstig de bepalingen in de leerplichtwet verslag gedaan van de uitvoering van deze wet. U treft hierin feiten over de leerplichtwet, informatie over de uitvoering in het verslagjaar, beleidsspeerpunten en de cijfers over het meest recente schooljaar, namelijk 2012-2013.

Jan Nieuwenburg
Wethouder Onderwijs

Inleiding

In voorliggend jaarverslag van leerplicht van de gemeente Haarlem over het schooljaar 2012-2013 brengen burgemeester en wethouders, conform artikel 25 van de Leerplichtwet 1969, verslag uit over het gevoerde leerplichtbeleid. In dit jaarverslag treft u informatie over ontwikkelingen, resultaten en beleidsvoornemens op het gebied van leerplicht.

In dit jaarverslag worden eerst de kerntaken van de leerplichtambtenaar geschetst in het wettelijk kader en de leerplichttaken in algemeenheid. Vervolgens komt leerplicht binnen de gemeente Haarlem aan de orde. Een hoofdstuk over samenwerking toont de breedte van het werk van de leerplichtambtenaar. Het voorlaatste hoofdstuk toont u de resultaten over het afgelopen schooljaar. Daarna volgen nog de conclusies en aanbevelingen die uit de cijfers volgen. In de bijlagen treft u nog een nadere uitwerking van diverse taken van de leerplichtambtenaar, alsmede een overzicht van gebruikte afkortingen.

1. Het wettelijk kader en de leerplichttaken

1.1 Geschiedenis

In 1900 werd voor het eerst een wet aangenomen die de schoolgang van kinderen waarborgde, de leerplichtwet. Deze wet gold voor kinderen van 6 tot 12 jaar en moest voorkomen dat kinderen in deze leeftijdscategorie uit werken gestuurd werden. In 1969 werd de leerplichtwet herzien en werd als toezichthouder de leerplichtambtenaar benoemd.

Sinds 1969 zijn diverse aanpassingen aan de leerplichtwet gedaan, waardoor de leerplicht zich nu feitelijk uitstrekt van de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin een jongere vijf jaar geworden is tot de 18^e verjaardag.

1.2 Kerntaken van de leerplichtambtenaar

De kerntaken van de leerplichtambtenaar zijn de volgende:

- A. Controlerende en handhavende taak
- B. Maatschappelijke zorgtaak (curatief en preventief)
- C. Taak rondom vervangende leerplicht, vrijstelling en verlof van meer dan 10 dagen
- D. Justitiële taak/opmaken proces-verbaal

1.3 Uitvoering van de leerplichttaken

Een groot deel van het werk van de leerplichtambtenaar bestaat uit het afhandelen van meldingen van ongeoorloofd verzuim. Daarnaast heeft de leerplichtambtenaar ook een rol in het afgeven van vrijstellingen en vervangende leerplicht.

1.3.1 *Ongeoorloofd verzuim*

De Leerplichtwet kent twee vormen van verzuim:

1. Absoluut verzuim
De jongere is niet ingeschreven op een school of instelling.
2. Relatief verzuim:
 - a. Signaalverzuim, kortdurend verzuim, tot 16 uur in vier weken
 - b. Zorgwekkend verzuim, verzuim van meer dan 16 uur in vier weken
 - c. Luxe verzuim, ongeoorloofd verzuim rondom vakanties

1.3.2 *Afhandeling van meldingen van relatief verzuim*

Qua afhandeling zijn er verschillende mogelijkheden:

- Doorverwijzing naar hulpverlenende instanties.
- Waarschuwing (ingeval van een eerste, lichte leerplichtovertreding).
- HALT afdoening, werk- of leerstraf (bijvoorbeeld bij veelvuldig te laat komen).
- Proces verbaal inzenden naar Openbaar Ministerie.

1.4 Vrijstellingen

De Leerplichtwet onderscheidt vrijstellingen van inschrijving bij een school en vrijstellingen van geregeld schoolbezoek.

1.4.1 Vrijstelling van inschrijving bij een school

Er is een drietal gronden op basis waarvan ouders vrijstelling kunnen krijgen van de verplichting hun kind in te schrijven op een school of instelling. Deze vrijstellingen kunnen worden aangevraagd bij de leerplichtambtenaar.

1. Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 sub a)
2. Bedenkingen tegen de richting van de school (artikel 5 sub b)
3. Inschrijving bij een school in het buitenland (artikel 5 sub c)

1.4.2 Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) is mogelijk op twee gronden.

1. Specifieke aard van het beroep van een van de ouders (artikel 11f)
2. Gewichtige omstandigheden (artikel 11g)

In beide gevallen beslist de directeur over aanvragen die betrekking hebben op een periode tot en met tien schooldagen.

1.5 Vervangende leerplicht en alternatieve trajecten

Een verzoek tot vervangende leerplicht is mogelijk voor jongeren vanaf 15 jaar die willen deelnemen aan alternatieve leertrajecten waarvan praktijktijd een groot deel uitmaakt.

2. Leerplicht binnen de gemeente Haarlem

2.1. De plaats van leerplicht binnen de gemeente Haarlem

Team leerplicht is binnen de gemeente Haarlem organisatorisch ondergebracht bij de afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport (JOS) van de hoofdafdeling Stadszaken. De formele aansturing van het team vindt plaats door het afdelingshoofd.

2.2. Dienstverlening aan andere gemeenten

Vanaf 2004 voert de gemeente Haarlem, op basis van een dienstverleningsovereenkomst de leerplicht uit voor de gemeente Zandvoort. In totaal zijn hiervoor 16 uren beschikbaar.

Vanaf oktober 2010 voert de gemeente Haarlem, ook op basis van een dienstverleningsovereenkomst, de leerplicht uit voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hiervoor zijn in totaal 6 uren beschikbaar.

Vanaf november 2011 werkt de leerplichtambtenaar van de gemeente Heemstede, op basis van een samenwerkingsovereenkomst, vanuit team leerplicht Haarlem.

2.3. Formatie

In het schooljaar 2012-2013 zijn zes leerplichtambtenaren werkzaam bij het team leerplicht. De totale leerplichtformatie bedraagt aan het einde van de verslagperiode 4,5 fte. Alle zes leerplichtambtenaren hebben de BOA-bevoegdheid. Daarnaast werkt de leerplichtambtenaar van de gemeente Heemstede vanuit team leerplicht Haarlem.

Voor de dagelijkse gang van zaken binnen het team leerplicht is een teamcoördinator leerplicht aangesteld voor 18 uur per week.

2.4. Werkwijze en werkverdeling

In principe pakken de leerplichtambtenaren elke melding van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim op. Er wordt nader onderzoek gedaan en er wordt bekeken welke prioriteit de zaak moet krijgen. Vervolgens wordt de verzuimmelding verder “in de lijn” gezet.

De scholen voor voortgezet onderwijs zijn verdeeld over de leerplichtambtenaren. Ook de scholen voor primair onderwijs zijn, zoveel mogelijk naar wijk, verdeeld over de leerplichtambtenaren. De verdeling naar wijk is mede bedoeld om de samenwerking met partners uit het CJG goed vorm te kunnen geven.

Elke leerplichtambtenaar is op deze wijze verantwoordelijk voor de contacten met de betreffende scholen, voor het afhandelen van verzuimmeldingen van deze scholen en voor het deelnemen aan de Zorgadviesteams (ZAT) en/of Multi Disciplinaire Overleggen (MDO) van deze scholen.

2.5. Ambtsinstructie

Op grond van de Leerplichtwet stelt het college van burgemeester en wethouders een instructie vast voor de leerplichtambtenaren, de ambtsinstructie. Hierin wordt aangegeven op welke wijze de leerplichttaken worden vervuld. In het schooljaar 2011-2012 is de ambtsinstructie voor Haarlem op enkele punten herzien, met name in het kader van de verschuiving van de handhavende rol ten opzichte van schooldirecteuren naar de Onderwijsinspectie.

3. Samenwerking

3.1. Inleiding

Schoolverzuim en schooluitval zijn maatschappelijke problemen die nauw verweven (kunnen) zijn met vraagstukken als werkloosheid, criminaliteit, veiligheid, verslaving en armoede. De leerplichtambtenaar heeft een groot netwerk, dat integrale aanpak van de problematiek rondom verzuim en schoolverlaten mogelijk maakt.

De leerplichtambtenaar vervult in contacten met ketenpartners een schakelrol en neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op de verzuimmeldingen van de scholen.

3.2. De keten

Leerplicht werkt in de eerste plaats nauw samen met scholen en onderwijsinstellingen. Daarnaast is er samenwerking met ketenpartners, zoals de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdzorg, Jeugdreclassering, RIAGG, politie en justitie (Openbaar Ministerie). Doel van deze samenwerking is altijd om een zo goed mogelijke oplossing te vinden voor de problemen waarmee de jongere kampt en die hem/haar belemmeren in de schoolloopbaan en daarmee in toekomstperspectief.

3.3. Regionale samenwerking met leerplicht en RMC

Belangrijke samenwerkingspartners voor de leerplichtambtenaren in Haarlem zijn ook de collega-leerplichtambtenaren in de regio en de RMC-trajectbegeleiders. Met hen wordt op incidentele basis overleg gevoerd. Daarnaast kent de regio een uitvoerend overleg leerplicht en RMC, het ROL (Regionaal Overleg Leerplicht en RMC), voorgezeten door de teamcoördinator leerplicht van de gemeente Haarlem.

Ook beleidsmatig zijn er veel contacten met de regiogemeenten. Met de beleidsmedewerkers van de regiogemeenten wordt een beleidsvoorbereidend overleg gehouden, voorgezeten door de beleidsadviseur vsv/leerplicht (tevens RMC-coördinator) van de gemeente Haarlem. Beleidsmatige zaken worden, voorbereid vanuit de gemeente Haarlem, ingebracht in het regionale portefeuillehoudersoverleg.

In de verslagperiode worden zaken besproken als:

Convenant onderwijsinspectie, regionalisering leerplicht en RMC, vsv-aanpak en -resultaten, aanpak schoolziekteverzuim, evaluatie spreekuren op scholen, zomeracties (o.a. overstapmonitor), samenwerking met ROC's, enz.

3.4. Regionale samenwerking in Bureau CAREL (Centrale Administratie RMC en Leerplicht)

Bureau CAREL, dat in 2006 van start ging en zorg draagt voor de administratie van RMC en leerplicht, is organisatorisch ondergebracht bij de centrumgemeente Haarlem.

Bureau CAREL werkte in de verslagperiode voor alle gemeenten in de regio Midden en Zuid Kennemerland.

De basis in de applicatie CAREL zijn de GBA-gegevens van alle 0- tot 23-jarigen uit de deelnemende gemeenten. Daarnaast is er een koppeling met het systeem van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) van waaruit alle schoolinschrijvingen, diplomeringen en verzuimen worden geleverd. Hiermee is één actueel en volledig bestand van alle jongeren uit de regio beschikbaar met daarin informatie over schoolbinding, startkwalificatie, e.d.

3.5. Zorgadviesteam (ZAT)

De meeste scholen voor voortgezet onderwijs hebben in de verslagperiode een (extern) zorgadviesteam (ZAT). In dit team participeren diverse partijen, zoals schoolmaatschappelijk werk, GGD, jeugdzorg en leerplicht. Doel van het ZAT is om jongeren in een multidisciplinair team te bespreken en acties voor de jongere te ondernemen, zodat onderwijsachterstand of voortijdig schoolverlaten voorkomen wordt.

3.6. Veiligheidshuis

Het Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband van de ketens van zorg en justitie. In het Veiligheidshuis werken deze instanties op één locatie samen aan een brede aanpak van overlastgevend en crimineel gedrag door bundeling van straf, zorg, preventie en hulpverlening. Het Veiligheidshuis fungeert daarbij als informatieknoppunt waar signalen van diverse partijen over jongeren bij elkaar komen. Vanuit leerplicht worden de jongeren ingebracht die een proces verbaal hebben gekregen. Ook kan leerplicht ervoor kiezen in complexe zaken een casusbespreking op het Veiligheidshuis te doen, nog voordat een proces verbaal is opgemaakt. Een van de leerplichtambtenaren fungeert als contactpersoon voor het Veiligheidshuis. Zij is de eerst aangewezen voor het nagaan van informatie. Op oproep is zij aanwezig bij de bespreking van zaken in het brede overleg op het Veiligheidshuis.

3.7. Verwijsindex Risicjongeren

De Verwijsindex is een digitaal systeem waarin hulpverleners en andere professionals kunnen aangeven dat zij zich zorgen maken over een jongere door het afgeven van een signaal. Wanneer meerdere professionals een signaal afgeven over dezelfde jongere ontstaat een “match”. Op deze manier wordt snel duidelijk dat jongeren hulp nodig hebben en kunnen professionals elkaar snel en gemakkelijk vinden in hun afstemming over de betreffende jongere.

3.8. Ingrado

Ingrado is de brancheorganisatie voor leerplicht en voortijdig schoolverlaten (RMC). De gemeente Haarlem is zowel voor leerplicht als voor RMC (regio) lid van Ingrado. Op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten is Ingrado gesprekspartner voor de landelijke overheid, gemeenten, regio's en overige ketenpartners.

Ingrado verstrekt informatie via twee landelijke bijeenkomsten per jaar, via de website en via het tijdschrift Ingrado Magazine. Verder bestaat de mogelijkheid om telefonisch of via de website vragen te stellen.

Sinds april 2009 is de coördinator leerplicht bestuurslid bij Ingrado. Omdat dit uit hoofde van de coördinatiefunctie gebeurt heeft de gemeente Haarlem daarvoor een aantal uren per maand beschikbaar gesteld.

4. Ontwikkelingen

4.1. Uitbreiding spreekuren

In het kader van het meerjarenplan bestrijding voortijdig schoolverlaten (vsv) 2011-2014 zijn de eerder ingezette spreekuren in het verslagjaar uitgebreid naar alle VO-scholen in Haarlem, Zandvoort en Heemstede. De bedoeling van deze spreekuren is om jongeren te spreken die regelmatig te laat komen of een uurtje spijbelen, maar die nog niet de wettelijke meldtermijn van 16 uur verzuim bereikt hebben. Zo wil leerplicht voorkomen dat jongeren afglijden naar zorgwekkend verzuim en in uiterste instantie voortijdig uitvallen zonder startkwalificatie.

Uit een rond de zomer 2013 uitgevoerde evaluatie blijkt dat de spreekuren door de scholen enthousiast ontvangen worden en ook resultaat hebben. De spreekuren zullen dus in het schooljaar 2013-2014 worden voortgezet. De resultaten van de spreekuren zullen in dit jaar ook cijfermatig in beeld gebracht worden.

4.2. Toekomst regionale samenwerking

In het schooljaar 2011-2012 is, op verzoek van het portefeuillehoudersoverleg een onderzoek uitgevoerd door bureau DENSA naar vormen van regionale samenwerking. DENSA heeft toen, naar aanleiding van de analyse, een drietal opties voor verdergaande regionale samenwerking gedaan:

1. Huidige regionale samenwerking versterkt met convenanten.
2. Twee regionale bureaus; een in Midden Kennemerland, een in Zuid Kennemerland, beide met afzonderlijke aansturing.
3. Eén regionaal bureau met centrale aansturing maar met in de uitvoering wel twee subregionale teams.

De gemeenten in Midden- en Zuid Kennemerland kwamen niet op een lijn voor wat betreft een keuze voor één van de drie opties. Uiteindelijk heeft dit ertoe geleid dat de gemeenten in Zuid Kennemerland hebben gekozen voor een volledige samenwerking, ook op het gebied van de uitvoering van leerplicht. De gemeenten in Midden Kennemerland hebben ervoor gekozen leerplicht lokaal te blijven uitvoeren. In 2013 heeft bureau DENSA e.e.a. verwoord in een Gemeenschappelijke Regeling (GR) en later in een bedrijfsplan. In de GR worden drie percelen benoemd: administratie, leerplicht en RMC. Aan de percelen administratie en RMC wordt door alle negen gemeenten deelgenomen. Aan het perceel leerplicht nemen de vijf gemeenten uit Zuid Kennemerland deel. De bedoeling is om het regionale bureau van start te laten gaan per 1 januari 2014.

4.3. Aanpak schoolziekteverzuim

Ieder kind of iedere jongere is wel eens ziek; echt ziek of gewoon een beetje schoolziek. Dat is op zich niet erg. Problematisch wordt het als het ziekteverzuim van een leerling lang duurt of zeer regelmatig voorkomt. Ook verzuim wegens ziekte, terwijl er sprake is van andersoortige problematiek is zorgelijk. Om afspraken te maken met partners om tot een professionele afhandeling te komen, vroegtijdig te signaleren en vroegtijdig de jeugdarts in te schakelen, zet leerplicht Haarlem in op het opstellen van een protocol met scholen, jeugdgezondheidszorg, de GGD en de gemeente.

In het schooljaar 2011-2012 is vanuit leerplicht een start gemaakt om, met partners, een protocol op te stellen voor de aanpak van schoolziekteverzuim. De bedoeling is dat in dit

protocol omschreven wordt wat de rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de diverse partijen zijn, waar het gaat om (zorgelijk) schoolziekteverzuim. Genoemd protocol zal met ingang van 2013 ingevoerd worden in Midden en Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer.

4.4. Thuiszitters

Een thuiszitter is, volgens de definitie zoals die bij leerplicht wordt gehanteerd, een leerplichtige jongere tussen de 5 en 18 jaar die ingeschreven staat op een school of instelling en die zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimt zonder te beschikken over een vrijstelling van de leerplicht dan wel vrijstelling van geregeld schoolbezoek. Landelijk gezien is het aantal thuiszitters onduidelijk en varieert in stukken tussen de 800 en 16.000. Dit heeft vooral te maken met de definitie van het begrip, die door diverse partijen op een andere manier wordt ingevuld.

In zijn onderzoek naar thuiszitters en het recht op onderwijs concludeert de Kinderombudsman dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben onderwijs op maat moeten kunnen krijgen. De Kinderombudsman vindt dat overheid, scholen en leerplichtambtenaren het kind centraal moeten zetten en de afspraken hierover vast moeten leggen in een thuiszittersakkoord. Met als doel dat alle kinderen in Nederland het onderwijs krijgen waar zij recht op hebben.

Het gaat bij thuiszitters veelal om complexe problematiek van jongeren met een handicap of chronische ziekte, of met een stoornis. Soms ook gaat het om wachtlijstproblematiek, maar ook wel om een verschil van mening tussen ouders en school bijvoorbeeld op het gebied van de capaciteiten van een jongere. Scholen hebben in het algemeen de neiging dit soort problematiek voor zich te houden, overigens met de beste bedoelingen, namelijk om zelf voor een oplossing te zorgen. Inmiddels heeft de nadrukkelijke vraag vanuit de samenwerkingsverbanden en leerplicht naar thuiszitters de scholen bewuster gemaakt van dit fenomeen en van de noodzaak om gezamenlijk naar een passende oplossing voor de thuiszittende jongere te zoeken.

Met de nieuwe wet Passend Onderwijs krijgen scholen een zorgplicht. De leerplichtambtenaar is in zaken van thuiszittende jongeren een van de betrokken partijen. De leerplichtambtenaar kan echter niet afdwingen dat een school een jongere opneemt. De Kinderombudsman vreest dat Passend Onderwijs en de daarmee gepaard gaande zorgplicht geen definitieve oplossing voor het thuiszittersprobleem zal bieden.

4.5. Samenwerkingsovereenkomst met de onderwijsinspectie

Op 1 januari 2012 is het toezichtskader op scholen voor wat betreft het naleven van de leerplichtwet veranderd. Niet langer maakt de leerplichtambtenaar proces verbaal op tegen de directeur van een school die bijvoorbeeld verzuim niet meldt, de inspecteur van het onderwijs heeft voortaan de mogelijkheid een bestuurlijke boete op te leggen.

In het verslagjaar is een samenwerkingsovereenkomst met de onderwijsinspectie tot stand gekomen voor de hele regio Midden- en Zuid Kennemerland. Dat betekent dat de leerplichtambtenaren de scholen kunnen gaan controleren op hun beleid en meldgedrag. Dit dient gedaan te worden overeenkomstig een met de onderwijsinspectie afgesproken protocol.

Implementatie van de controles overeenkomstig het geldende protocol heeft nog niet kunnen plaatsvinden. Die zal in het schooljaar 2013-2014 ter hand genomen worden.

4.6. Dag van de Leerplicht

Het ministerie van OCW organiseert jaarlijks op de derde donderdag in maart een landelijke dag van de leerplicht en vraagt gemeenten op die dag activiteiten te organiseren om de leerplicht breed onder de aandacht te brengen van scholen, ouders en leerlingen. Onder de overkoepelende naam 'Dag van de Leerplicht' vinden in het hele land allerlei activiteiten plaats die te maken hebben met leerplicht, het voorkomen van schoolverzuim en/of de handhaving van leerplicht.

In 2013 viel de Dag van de Leerplicht op 21 maart. Het thema was wederom "School? Ik maak mijn verhaal af! Jij ook?".

Leerplicht Haarlem besteedde in 2013 aandacht aan de Dag van de Leerplicht door bij een aantal scholen bloemen te bezorgen. De wethouder ging, samen met de beleidsadviseur en twee leerplichtambtenaren naar de Internationale Taalklas in het primair onderwijs.

5. Resultaten Leerplicht schooljaar 2012-2013

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk treft u de cijfers en de daarbij behorende grafieken aan over de groep leer- en kwalificatieplichtige jongeren in Haarlem. De verdeling over de schooltypen, de verdeling over de stad, de hoeveelheid verzuim, de hoeveelheid vrijstellingen, komen allemaal aan de orde. In veel gevallen is, ter vergelijking, de kolom over het schooljaar 2011-2012 ook nog eens opgenomen.

5.2 Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren in Haarlem

Tabel 1 toont de verdeling tussen 5- tot 12-jarigen naar sekse en 12- tot 18-jarigen naar sekse. Ter vergelijking zijn de cijfers over het vorige schooljaar toegevoegd. Er zijn iets meer jongens dan meisjes binnen de totale populatie. In zijn totaliteit is er sprake van een lichte stijging van het aantal jongeren in de leer- en kwalificatieplichtige leeftijd, waar vorig jaar een lichte daling ten opzichte van het jaar daarvoor te zien was.

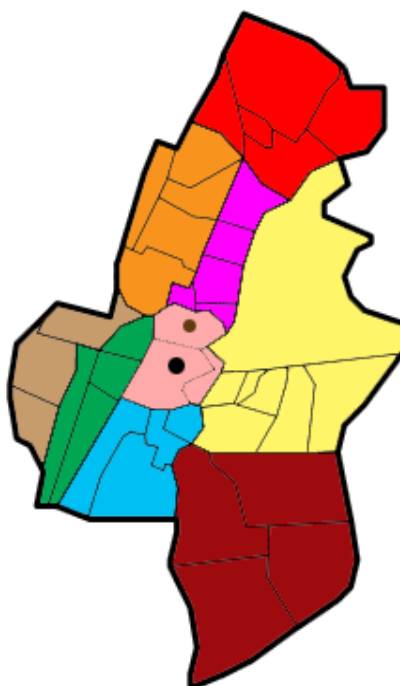
Tabel 1, Aantal 5- tot 18-jarigen, verdeeld naar sekse

	2011-2012		Totaal 2011-2012	2012-2013		Totaal 2012-2013
	Jongens	Meisjes		Jongens	Meisjes	
Aantal jongeren 5 tot 12	5.813	5.582	11.395	5.982	5.754	11.736
Aantal jongeren 12 tot 18	4.503	4.300	8.803	4.650	4.516	9.166
Totaal	10.316	9.882	20.198	10.632	10.270	20.902

Figuur 1, Wijkverdeling Haarlem

Legenda wijken Haarlem

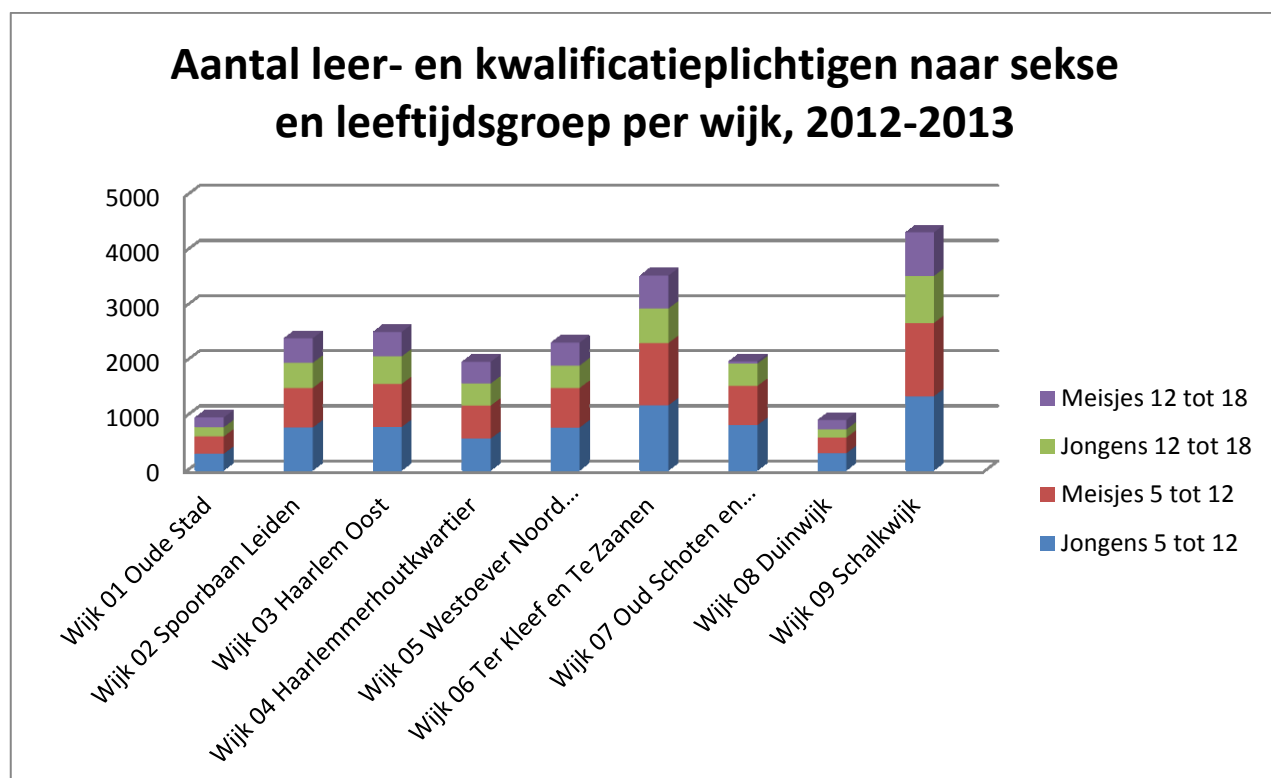
- Wijk 01 Oude stad
- Wijk 02 Spoorbaan Leiden
- Wijk 03 Haarlem-Oost
- Wijk 04 Haarlemmerhoutkwartier
- Wijk 05 Westoever Noord Buitenspaarne
- Wijk 06 Ter Kleef en Te Zaanen
- Wijk 07 Oud Schoten en Spaarndam
- Wijk 08 Duinwijk
- Wijk 09 Schalkwijk
- Grote Markt
- Station

Tabel 2 en figuur 2 tonen hoe de Haarlemse 5- tot 18-jarigen verdeeld zijn over de wijken (zie figuur 1 voor referentie).

Tabel 2, Aantal 5- tot 18-jarigen, verdeeld naar sekse en leeftijdsgroep, per wijk, 2012-2013

	Jongens 5-12	Meisjes 5-12	Jongens 12-18	Meisjes 12-18	Totaal
Wijk 01 Oude Stad	301	315	166	178	960
Wijk 02 Spoorbaan Leiden	777	718	456	446	2.397
Wijk 03 Haarlem-Oost	788	780	500	444	2.512
Wijk 04 Haarlemmerhoutkwartier	576	599	400	393	1.968
Wijk 05 Westoever Noord Buitenspaarne	776	718	407	415	2.316
Wijk 06 Ter Kleef en Te Zaanen	1.181	1.130	627	596	3.534
Wijk 07 Oud Schoten en Spaarndam	821	711	406	39	1.977
Wijk 08 Duinwijk	310	284	148	173	920
Wijk 09 Schalkwijk	1.343	1.330	853	792	4.318
Totaal	6.873	6.585	3.968	3.476	20.902

Figuur 2 Grafische weergave van het aantal 5- tot 18-jarigen naar sekse en leeftijdsgroep, per wijk in het schooljaar 2012-2013

5.3 Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren naar schooltype

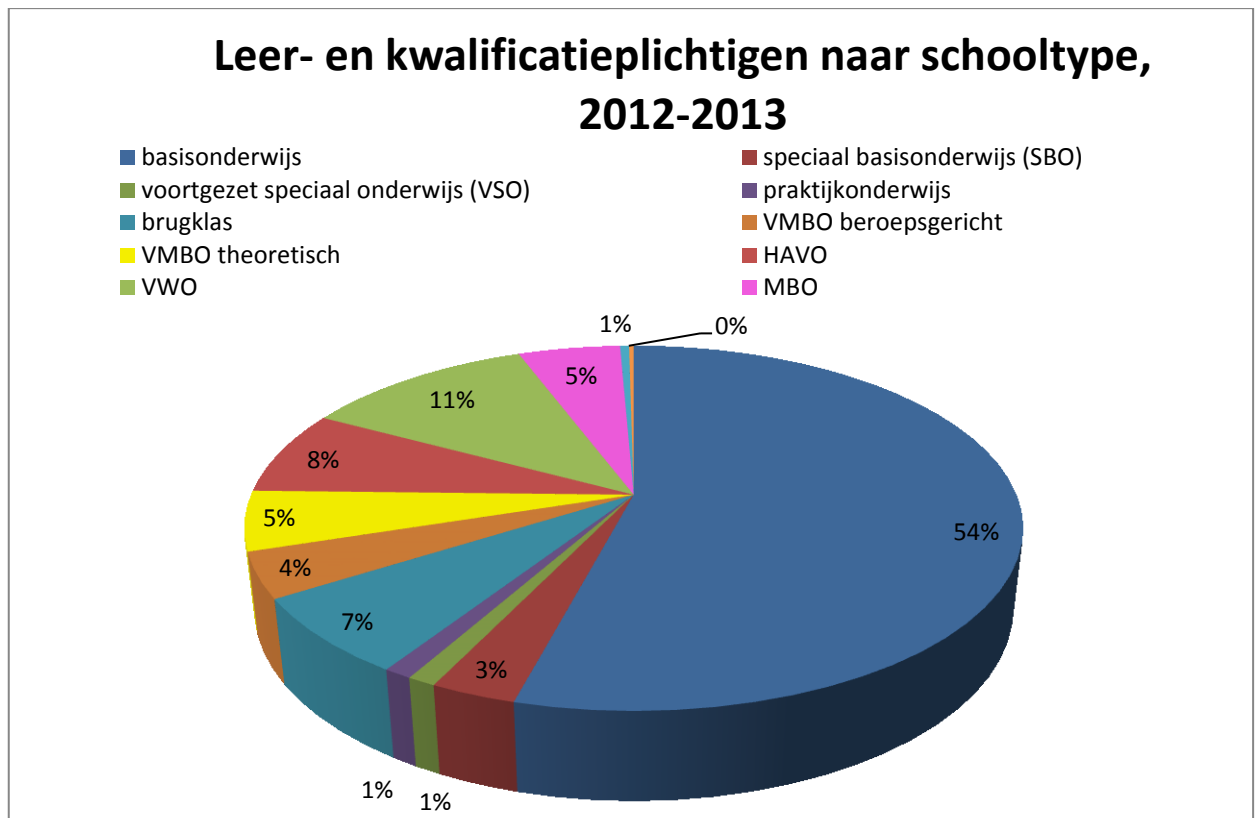
Tabel 3 en figuur 3 tonen duidelijk dat bijna alle jongeren woonachtig in Haarlem een school voor regulier onderwijs bezoeken. Slechts een klein percentage bezoekt speciaal basisonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs (respectievelijk 3% en 1%). Ruim de helft van de jongeren bevindt zich op het basisonderwijs. De verdeling over de schooltypen is tamelijk constant, getuige de slechts kleine afwijkingen bij vergelijking van beide verslagjaren.

Het totaal aantal leer- en kwalificatieplichtigen in tabel en grafiek is het totaal aantal leer- en kwalificatieplichtigen in Haarlem (zie tabel 1) minus het aantal leer- en kwalificatieplichtigen met een vrijstelling waardoor zij geen onderwijs volgen aan een school of instelling in Nederland (artikel 3a en 3b, artikel 5 sub a t/m c, artikel 15).

Tabel 3, Leer- en kwalificatieplichtigen naar schooltype, 2011-2012 en 2012-2013

Schooltype	<i>Absoluut aantal 2011-2012</i>	<i>Percentage 2011-2012</i>	<i>Absoluut aantal 2012-2013</i>	<i>Percentage 2012-2013</i>
basisonderwijs	10.981	55%	11.317	54%
speciaal basisonderwijs (SBO)	626	3%	633	3%
voortgezet speciaal onderwijs (VSO)	161	1%	212	1%
praktijkonderwijs	206	1%	211	1%
brugklas	1.202	6%	1.433	7%
VMBO beroepsgericht	886	4%	839	4%
VMBO theoretisch	1.141	6%	1.108	5%
HAVO	1.301	7%	1.561	7%
VWO	2.047	10%	2.390	11%
MBO	1.482	7%	1.057	5%
VAVO	69	0%	93	0%
ISK	43	0%	48	0%
Totaal	20.145	100%	20.902	100%

Duidelijk zichtbaar is dat het merendeel van de leerplichtige jongeren basisonderwijs volgt, wat ook logisch is gezien de verdeling 5 tot 12 en 12 tot 18 zoals die in tabel 1 is uitgesplitst.

Figuur 3, Grafische weergave van de verdeling van het aantal leer- en kwalificatieplichtigen naar schooltype, 2012-2013

5.4 Aantal afgegeven positieve beschikkingen voor leer- en kwalificatieplichtige jongeren in schooljaar 2012-2013

Bij de afgegeven vrijstellingen, zoals weergegeven in tabel 4, valt in de vergelijking tussen de schooljaren 2011-2012 en 2012-2013 op dat in het laatstgenoemde schooljaar weer wat meer vrijstellingen zijn afgegeven. Er is met name een groei te zien in het aantal vrijstellingen op grond van lichamelijke of psychische ongeschiktheid voor het onderwijs. Wanneer ouders een dergelijke vrijstelling aanvragen gaat die vergezeld van een verklaring van een arts. Daarnaast is het altijd een onafhankelijk arts die bepaalt of er redenen zijn om deze vrijstelling te geven. Dit kan voor een beperkte periode zijn of voor de rest van de leerplichtige leeftijd.

Voor de vrijstelling wegens schoolbezoek in het buitenland (5 onder c) wordt een actief beleid gevoerd, waarbij deze vrijstelling in principe slechts voor één jaar wordt afgegeven. Ouders dienen hun kind(eren) voor de daaropvolgende jaren uit te schrijven uit de bevolkingsadministratie, tenzij zij kunnen aantonen dat hun kind meer vier maanden of langer in Nederland verblijft (GBA wetgeving).

Tabel 4 Aantal afgegeven vrijstellingen

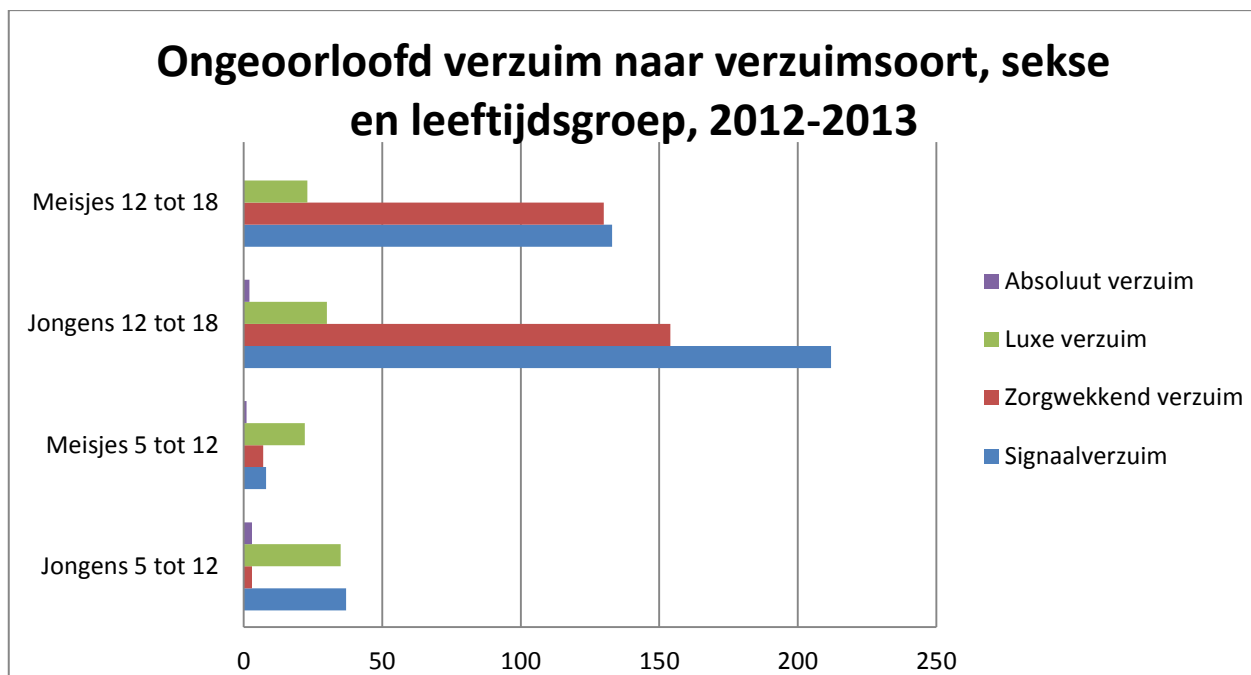
Wetsartikel	2011-2012	2012-2013
3a / 3b vervangende leerplicht	8	
5 sub a vrijstelling, lichamelijke en psychische gronden	17	50
5 sub b vrijstelling, bezwaar tegen de richting van het onderwijs	5	5
5 sub c vrijstelling, schoolbezoek in het buitenland	16	19
11 sub g, verlof op grond van gewichtige omstandigheden	3	0
15 vrijstelling, volgen van ander onderwijs	3	3
gedoogconstructie	4	11
Totaal	56	88

5.5 Aantal meldingen van ongeoorloofd verzuim

In tabel 5 en figuur 3 staat het aantal meldingen van verzuim onderverdeeld naar verzuimsoort, leeftijdsgroep en sekse. Het verzuim is ten opzichte van het afgelopen schooljaar iets gedaald. Het is echter te vroeg om van een trend te spreken, dus in het schooljaar 2013-2014 gaan de inspanningen van leerplicht en RMC op alle fronten door.

Tabel 5, Aantal meldingen van verzuim onderverdeeld naar leeftijd, sekse en soort verzuim

	2011-2012					2012-2013				
	Jongens 5-12	Meisjes 5-12	Jongens 12-18	Meisjes 12-18		Jongens 5-12	Meisjes 5-12	Jongens 12-18	Meisjes 12-18	
Signaalverzuim	46	9	222	124	Totaal 2010-2011 401	37	8	212	133	Totaal 2012-2013 390
Zorgwekkend verzuim	2	1	183	128	314	3	7	154	130	294
Luxe verzuim	35	35	25	20	115	35	22	30	23	110
Absoluut verzuim	2	0	4	1	7	3	1	2		6
Totaal	85	45	434	273	837	78	38	398	286	800

Figuur 3 Grafische weergave van het ongeoorloofd verzuim in schooljaar 2012-2013 naar verzuimsoort, sekse en leeftijdsgroep

Kijken we naar de verzuimen per wijk, dan valt op dat het verzuim procentueel het hoogst is in de Oude Stad (wijk 01), Haarlem-Oost (wijk 03) en Schalkwijk (wijk 09), respectievelijk met totaalpercentages van 4,4, 6,2 en 6,4. Daarnaast valt op dat ook de wijk Oud Schoten en Spaarndam (wijk 07) ruim boven het landelijk gemiddelde van 3% scoort op het totaalpercentage verzuim. Kijken we echter naar de grootstedelijke problematiek waar Haarlem mee te kampen heeft, dan zijn deze scores niet uitzonderlijk.

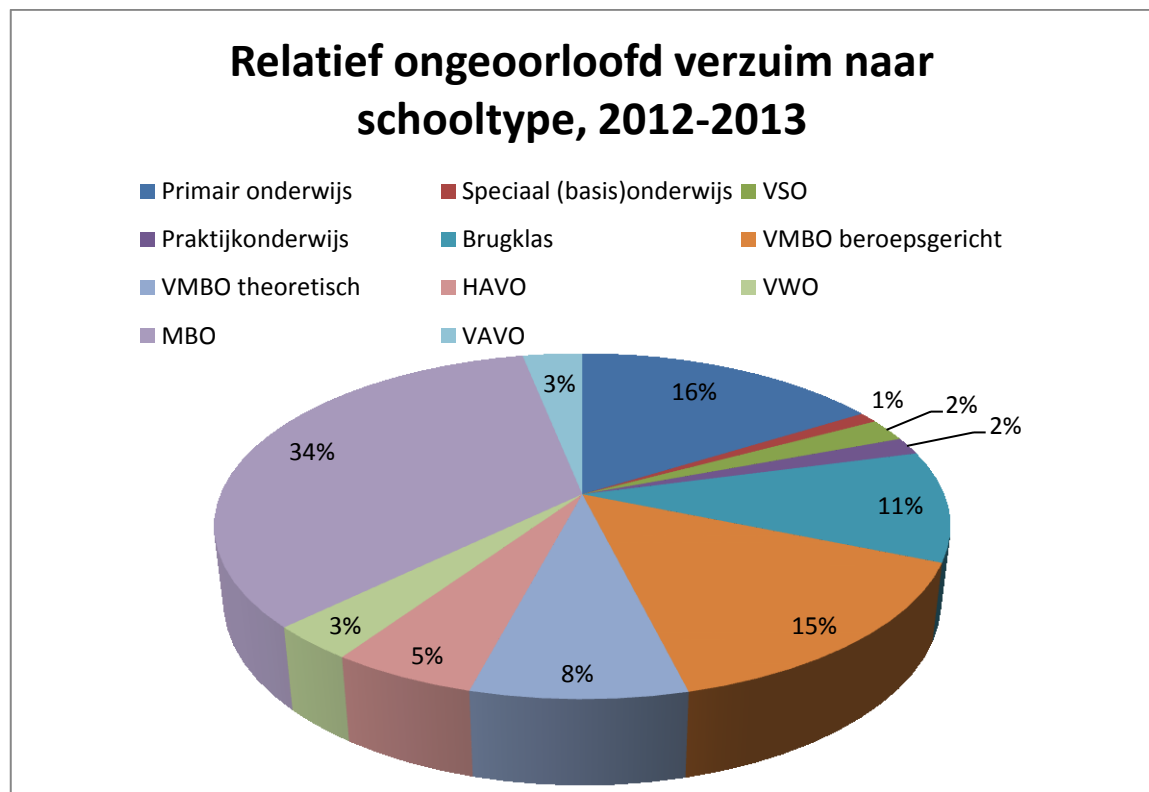
Tabel 6, Verzuim naar verzuimsoort per wijk, 2012-2013

	Totaal aantal 5-18	Totaal absoluut verzuim	%	Totaal signaal verzuim	%	Totaal zorgw. verzuim	%	Totaal luxe verzuim	%	Tot. %
Wijk 01 Oude Stad	960			22	2,3%	15	1,6%	5	0,5%	4,4%
Wijk 02 Spoorbaan Leiden	2.397			32	1,3%	29	1,2%	16	0,7%	3,2%
Wijk 03 Haarlem-Oost	2.512	1	0%	75	3%	61	2,4%	19	0,8%	6,2%
Wijk 04 Haarlemmerhoutkwartier	1.968			19	1%	14	0,7%	7	0,4%	2,1%
Wijk 05 Westoever Noord Buitenspaarne	2.316	3	0,1%	40	1,7%	25	1%	7	0,3%	3,1%
Wijk 06 Ter Kleef en Te Zaanen	3.534			26	0,7%	10	0,3%	14	0,4%	1,4%
Wijk 07 Oud Schoten en Spaarndam	1.977	1	0%	31	1,6%	29	1,5%	9	0,5%	3,6%
Wijk 08 Duinwijk	920	1	0,1%	3	0,3%	5	0,5%	5	0,5%	1,4%
Wijk 09 Schalkwijk	4.318			142	3,3%	106	2,5%	28	0,6%	6,4%
Totaal	20.902	6		390		294		110		

Tabel 7 toont de verdeling van het **relatieve** verzuim over de schooltypes (bij absoluut verzuim staat een jongere immers niet ingeschreven bij een school). Heel duidelijk blijkt dat dit verzuim relatief groot is bij jongeren op het MBO. Dit is een landelijke trend. Door het houden van spreekuren, ook op het MBO wordt door leerplicht en RMC geprobeerd dit verzuim een halt toe te roepen.

Tabel 7 Aantal meldingen van relatief ongeoorloofd verzuim naar schooltype

	2011-2012	2012-2013
Primair onderwijs	147	129
Speciaal (basis)onderwijs	21	8
VSO	38	17
Praktijkonderwijs	21	13
Brugklas		83
VMBO beroepsgericht	165	119
VMBO theoretisch	85	64
HAVO	44	43
VWO	27	26
MBO	282	273
VAVO		25
Totaal	830	800

Figuur 4 Grafische weergave van het ongeoorloofd verzuim naar schooltype

5.6 *HALT afdoeningen en processen-verbaal*

In tabel 8 vindt u een overzicht van de opgemaakte HALT meldingen en PV's.

Een HALT-PV wordt veelal gegeven voor signaalverzuim, maar kan ook bij zorgwekkend verzuim worden ingezet om niet direct proces verbaal tegen een jongere te hoeven opmaken. Wanneer de HALT-afdoening negatief is moet de leerplichtambtenaar proces verbaal opmaken tegen de jongere.

Luxe verzuim blijft de voornaamste reden voor het opmaken van een proces verbaal. Hier wordt de stelregel gehanteerd dat één dag luxe verzuim wordt afgedaan met een waarschuwing. Luxe verzuim van meer dan een dag, of recidive (na een eerdere waarschuwing weer extra dagen nemen) wordt altijd afgehandeld met het opmaken van een proces verbaal.

Het aantal HALT-afdoeningen is in het verslagjaar ongeveer gelijk gebleven, het aantal opgemaakte PV's is iets toegenomen. Met name op luxe verzuim is streng gehandhaafd.

Tabel 8, processen verbaal naar soort verzuim

	2011-2012			2012-2013		
	HALT	PV	Totaal	HALT	PV	Totaal
Signaalverzuim	37	12	49	38	15	53
Zorgwekkend verzuim	11	13	24	12	11	23
Luxe verzuim		30	30		41	41
Absoluut verzuim						
Totaal	48	55	103	50	68	117

Tabel 9 toont hoe HALT de HALT-meldingen en het Openbaar Ministerie de door de leerplichtambtenaren opgestelde processen verbaal heeft afgehandeld. Duidelijk zichtbaar is dat een PV wegens luxe verzuim bijna altijd wordt afgedaan met het opleggen van een geldboete. Een HALT-PV behelst een leerstraf.

Omdat de doorlooptijd van een proces verbaal vrij lang is bij het OM is de opgelegde straf vaak pas maanden later bekend.

Onder overige straffen wordt bijvoorbeeld verstaan: sepot, voorwaardelijke straf, schuld zonder straf en maatregel hulp en steun.

Een deel van de afdoeningen is nog onbekend; dit heeft te maken met het feit dat nog geen afloopbericht is ontvangen van het parket of dat de afloop (nog) niet geregistreerd is.

Tabel 9, HALT en PV's naar afhandeling schooljaar 2012-2013

1-8-2012 t/m 31-7-2013	Leer- of taakstraf jongere	Boete ouders	Overig	Onbekend	Totaal
Signaalverzuim	5	1	6	41	53
Zorgwekkend verzuim	4	6	4	9	23
Luxe verzuim		23	2	16	41
Absoluut verzuim					
Totaal	9	30	12	66	117

Tabel 10 toont het aantal leerplichtambtenaren met BOA-bevoegdheid over de afgelopen jaren, alsmede het aantal opgemaakte processen verbaal over de afgelopen jaren. Vanaf het schooljaar 2009-2010 zijn in dit aantal ook de HALT-meldingen opgenomen. Dat verklaart voor een deel ook de groei in het aantal opgemaakte PV's.

Tabel 10 Overzicht van opgemaakt processen verbaal in de afgelopen jaren

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Aantal BOA's	4	5	5	6	6	
PV relatief verzuim	26	24	59	53	73	76
PV luxe verzuim	27	27	30	33	30	41
PV absoluut verzuim	1	1	1	1		
Totaal	54	52	90	87	103	117

6. Conclusies en beleidsspeerpunten

6.1 Conclusies

Kijkend naar de resultaten over het schooljaar 2012-2013 kan geconstateerd worden dat er sprake is van een lichte afname in meldingen van verzuim ten opzichte van het voorgaande jaar. Het is echter te vroeg om daar nu al conclusies aan te verbinden. De trend is wel nog steeds dat de verzuimen die binnenkomen bijna allemaal een problematisch karakter hebben.

Voor wat betreft de spreekuren kan de conclusie getrokken worden dat deze succesvol zijn. Het signaalverzuim op scholen is hierdoor zeker verminderd. Scholen zijn dan ook erg enthousiast over de aanwezigheid van leerplicht op school. Een positief neveneffect van deze zichtbaarheid van de leerplichtambtenaar op school is ook dat de medewerkers van de school de leerplichtambtenaar goed weten te vinden.

Een groot deel van het verzuim doet zich voor op het MBO. Het verzuim op het MBO wordt door de inspanningen van zowel leerplicht als RMC steeds inzichtelijker. Maar het kan nog beter. Daarom moeten de spreekuren op het MBO en de overleggen met het MBO in het komende schooljaar ook zeker doorgaan.

6.2 Beleidsspeerpunten

Beleidsspeerpunt in de regio is het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dat is de reden dat zowel bij leerplicht als bij RMC wordt ingezet op preventie. Deze, maar ook andere activiteiten die in samenwerking met scholen en andere ketenpartners worden uitgevoerd hebben gebleken effect te hebben.

Aandachtspunten bij het voorkomen en oplossen van verzuim en voortijdig schoolverlaten zijn:

- Blijvende aandacht voor het tijdig doen van meldingen (meldingsdiscipline). Eventueel vanuit leerplicht een regionaal verzuimprotocol opstellen waaraan alle scholen zich binden.
- Blijvende aandacht voor thuiszitters, samen met scholen en samenwerkingsverbanden. Met de samenwerkingsverbanden PO en VO is de afspraak gemaakt dat in het nieuwe schooljaar regelmatig op casuïstiek niveau zal worden overlegd.
- Organiseren van voorlichtingsactiviteiten en themabijeenkomsten met ketenpartners.
- Dag van de Leerplicht voortzetten.
- Deelname aan de Zorgadviesteams (ZAT's) en Veiligheidshuis voortzetten.
- Aansluiting zoeken bij de CJG coaches op school en in de wijk
- Regionaal verder afstemmen in uitvoering en beleid.
- Implementeren van de werkwijze inzake de schoolcontrole zoals die vanuit de onderwijsinspectie wordt opgelegd in het kader van de samenwerkingsovereenkomst.

Bijlage 1 Afkortingen

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
BBL	Beroepsbegeleidende Leerweg, MBO leerweg waarbij de jongeren vier dagen in de week werkt (in dienst) bij een leerbedrijf en één dag in de week naar school gaat
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar, functionaris met opsporingsbevoegdheid, die verhoren mag afnemen en processen verbaal mag opmaken
BOL	Beroepsopleidende Leerweg, MBO leerweg waarbij de jongere periodes van theorieles op school afwisselt met periodes van stage
CAReL	Centrale Administratie RMC en Leerplicht
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs, onderdeel van het Ministerie van OCenW. Via een koppeling met BRON (BasisRegistratie ONderwijs) zijn de schoolgegevens van alle in onze regio wonende leerlingen bekend in de applicatie CAReL. Voor het melden van verzuimen gebruiken de scholen het digitale verzuimloket van DUO. Deze meldingen komen binnen bij Bureau CAReL
GBA	Gemeentelijke BasisAdministratie, de registratie van gegevens van alle ingezetenen van een gemeente. Deze gegevens vormen de basis van de informatie die is opgenomen in de applicatie CAReL. Er is een dagelijkse of wekelijkse automatische koppeling die zorgt voor het inlezen van mutaties vanuit het GBA in CAReL.
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs, diplomering leidt tot een startkwalificatie.
JR	Jeugdreclassering
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs, vervolgopleiding voor VMBO gediplomeerden. Bestaat op 4 niveaus: Niveau 1, Assistent Niveau 2, Medewerker Niveau 3, Zelfstandig medewerker Niveau 4, Middenkaderfunctionaris Bestaat daarnaast in 2 vormen: BOL en BBL
MDO	MultiDisciplinair Overleg, een overleg waarbij vanuit een aantal relevante disciplines gesproken wordt met ouders en/of jongere om met hen te komen tot een oplossing voor problemen met gedrag op school, schoolgang, e.d.
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OM	Openbaar Ministerie
PO	Primair Onderwijs, de verzameling van alle basisscholen
PV	Proces Verbaal, mag worden opgemaakt door de leerplichtambtenaar die tevens als BOA beëdigd is.

RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, probeert vsv-ers van 18 tot 23 jaar naar een startkwalificatie te begeleiden
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming, kan een onderzoek instellen naar de omstandigheden van een kind wanneer de ontwikkeling van het kind in het gedrang komt
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
VIR	VerwijsIndex Risicjongeren, een instrument waarin beroepskrachten van ketenorganisaties kunnen aangeven dat zij zorgen hebben over een jongere. Wanneer twee of meer partijen dat aangeven ontstaat een “match” en ontvangen de meldende partijen een mail met elkaars gegevens. Hierdoor wordt samenwerking in de keten versterkt.
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs, bestaat in 4 niveaus: VMBO Basisberoepsgericht VMBO Kaderberoepsgericht VMBO Gemengde leerweg VMBO Theoretische leerweg De beroepsgerichte leerwegen kennen veel praktijklessen, de theoretische leerweg is vergelijkbaar met de oude MAVO.
VO	Voortgezet Onderwijs, de verzameling van scholen voor voortgezet onderwijs van alle schooltypen
VSV-er	Voortijdig schoolverlater, een jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie de school verlaat
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs, diplomering leidt tot een startkwalificatie
ZAT	Zorg Advies Team, een multidisciplinair overleg op scholen dat zich op casusniveau met probleemjongeren van de betreffende school bezighoudt
ZMLK	Zeet Moeilijk Lerende Kinderen. Zeet moeilijk lerende kinderen zijn vrijgesteld van de kwalificatieplicht, omdat zij geen startkwalificatie kunnen behalen. Dit geldt ook voor jongeren in het praktijkonderwijs die in bezit zijn van een getuigschrift of schooldiploma. Deze jongeren volgen een programma dat past bij hun niveau.
ZMOK	Zeet Moeilijk Opvoedbare Kinderen

Bijlage 2. Uitgebreidere beschrijving van leerplichttaken en de uitvoering ervan

Kerntaken van de leerplichtambtenaar

De kerntaken van de leerplichtambtenaar zijn de volgende:

A. Controlerende en handhavende taak

1. ten opzichte van ouders en jongere:
controle en handhaving voor wat betreft inschrijving bij en bezoek aan de school
2. ten opzichte van schooldirecteuren:
controle op het voeren van een adequate verzuimadministratie, het tijdig en consequent doen van meldingen van in- en uitschrijving of verzuim, het verlenen van verlof op gronden die stroken met de Leerplichtwet. De handhavende taak ten opzichte van schooldirecteuren is vanaf 2012 bij de Inspectie voor het Onderwijs belegd. De Inspectie voor het Onderwijs gaat bij handhaving af op signalen van de leerplichtambtenaar.

B. Maatschappelijke zorgtaak

1. Curatieve rol:

Verzuim of dreigend verzuim is vaak een signaal voor dieperliggende problemen. De leerplichtambtenaar werkt dan ook samen met de scholen, jeugdhulpverleningsorganisaties, de politie en het Openbaar Ministerie (OM) om niet alleen het verzuim maar ook de oorzaken daarvan aan te pakken.

2. Preventieve rol:

De leerplichtambtenaar geeft voorlichting betrokken partijen en pleegt vroegtijdig overleg met hen. De leerplichtambtenaar heeft preventieve spreekuren op de scholen voor jongeren die veel te laat komen/spijbelen. Op het MBO werken de leerplichtambtenaren samen met de RMC trajectbegeleiders in het houden van preventieve gesprekken met jongeren.

C. Taak rondom vervangende leerplicht, vrijstelling en verlof van meer dan 10 dagen

Ouders kunnen bij de leerplichtambtenaar voor hun leerplichtige kind vervangende leerplicht, vrijstelling of verlof van meer dan 10 schooldagen aanvragen. De leerplichtambtenaar neemt hierop een besluit.

D. Justitiële taak/opmaken proces-verbaal

De leerplichtambtenaar is belast met de opsporing van strafbare feiten en als zodanig verplicht bij constatering hiervan, als uiterste middel, proces-verbaal tegen de ouders en/of de jongere op te maken. Alle leerplichtambtenaren in de gemeente Haarlem zijn dan ook beëdigd als Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). In deze hoedanigheid vallen zij onder direct toezicht van de Korpschef van de Politie regio Kennemerland te Haarlem.

Ongeoorloofd verzuim

Volgens de Leerplichtwet is elke leer- of kwalificatieplichtige¹ jongere verplicht om zich in te schrijven op een school en deze ook te bezoeken. Daarop zijn slechts enkele uitzonderingen mogelijk, zoals ziekte van de jongere, vervulling van plichten voortvloeiend uit levensovertuiging, vrijstelling of toegekend verlof. Wanneer een jongere niet voldoet aan een van bovengenoemde criteria en toch afwezig is van school, wordt daarvan door de school melding gedaan bij het verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Deze melding komt binnen bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling.

De Leerplichtwet kent twee vormen van verzuim:

1. Absoluut verzuim

Hiervan is sprake wanneer een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet staat ingeschreven bij een erkende school of instelling. De controle op absoluut verzuim is primair een administratieve check door bureau bureau CAREL. Blijft een reactie op deze check uit, dan stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. Als uit het onderzoek blijkt dat de jongere ten onrechte, dus onwettig, niet staat ingeschreven, kan tegen ouders proces-verbaal worden opgemaakt.

2. Relatief verzuim

Hiervan is sprake wanneer een ingeschreven leerplichtige jongere ongeoorloofd les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim wordt onderverdeeld naar:

- Signaalverzuim:
kortdurend verzuim, vaak voortkomend uit gezinsproblematiek of sociaal-emotionele problemen, meestal afgehandeld door school.
- Zorgwekkend verzuim:
verzuim van meer dan 16 uur in vier weken (wettelijke meldtermijn), waarbij vaak sprake is van multiproblematiek. De school is verplicht dit verzuim te melden bij de leerplichtambtenaar.
- Luxe verzuim:
vakantie buiten de schoolvakanties om, waarbij jongeren door ouders vaak ziek gemeld worden om een paar dagen eerder met vakantie te kunnen.

Afhandeling van meldingen van relatief verzuim

Bij meldingen van relatief verzuim zal de leerplichtambtenaar een onderzoek instellen. Jongere en/of ouders worden opgeroepen voor een gesprek. In dat gesprek wordt gepoogd de oorzaak voor het verzuim te achterhalen. Qua afhandeling zijn er verschillende mogelijkheden:

- Doorverwijzing naar hulpverlenende instanties.
- Waarschuwing (ingeval van een eerste, lichte leerplichtovertreding).
- HALT afdoening, werk- of leerstraf (bijvoorbeeld bij veelvuldig te laat komen)
- Proces verbaal inzenden naar Openbaar Ministerie. De rechter bepaalt of er gestraft wordt en op welke wijze (bij hardnekkig verzuimen)

¹ De kwalificatieplicht begint in het schooljaar volgend op het schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden en duurt tot de 18^e verjaardag of zoveel eerder als de jongere een startkwalificatie heeft behaald (een diploma HAVO, VWO of MBO op minimaal niveau 2)

Vrijstellingen

De Leerplichtwet onderscheidt vrijstellingen van inschrijving bij een school en vrijstellingen van geregeld schoolbezoek.

A. Vrijstelling van inschrijving bij een school

Er is een aantal gronden waarop ouders vrijstelling van inschrijving bij een school voor hun leerplichtige kind kunnen aanvragen bij de leerplichtambtenaar:

1. *Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 onder a)*
Wanneer een jongere op grond van lichamelijke of psychische ziekte ongeschikt is voor schoolbezoek, kunnen ouders een aanvraag voor vrijstelling van inschrijving bij een school indienen bij leerplicht. Medisch kinderdag-verblijven en kinderdagcentra bieden dagopvang aan vrijgestelde kinderen.
2. *Bedenkingen tegen de richting van de school (artikel 5 onder b)*
Wanneer ouders bedenkingen hebben tegen de richting (dus geen opvoedkundige of onderwijskundige bezwaren) van alle scholen die binnen redelijke afstand van de woning liggen dient een aanvraag bij leerplicht te worden ingediend voor vrijstelling van inschrijving bij een school.
3. *Inschrijving bij een school in het buitenland (artikel 5 onder c)*
Wanneer ouders hun kind in het buitenland naar school willen laten gaan dienen zij een vrijstellingsverzoek te doen met een bewijs van inschrijving bij de school van de jongere. Wanneer het kind langer dan acht maanden in het buitenland verblijft is uitschrijving uit het GBA volgens de GBA-wetgeving een verplichting, reden waarom ouders in een gesprek krijgen uitgelegd dat deze vrijstelling in principe slechts voor één jaar wordt afgegeven.

B. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Er zijn omstandigheden die kunnen leiden tot vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) van een leerling:

1. *specifieke aard van het beroep van een van de ouders (artikel 11f)*
De jongere kan vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de ouders alleen buiten de schoolvakanties met hen op vakantie gaan. Bij specifieke aard van het beroep moet gedacht worden aan seizoensgebonden werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen en waar vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. De directeur van de school kan dit verlof éénmaal per jaar voor ten hoogste tien dagen toekennen, nooit in de eerste twee schoolweken.
2. *Gewichtige omstandigheden (artikel 11g)*
De jongere is door gewichtige omstandigheden verhinderd de school te bezoeken. Het gaat hier om omstandigheden die buiten de wil van ouders en kind gelegen zijn (bijvoorbeeld overlijden, begrafenis van naaste familie). Ook hier beslist de directeur over het verlenen van de vrijstelling voor een periode van maximaal tien dagen. Over aanvragen van meer dan tien dagen beslist de leerplichtambtenaar.

Vervangende leerplicht en alternatieve trajecten

Niet alle jongeren zijn “geschikt” om lesstof via theorie tot zich te nemen. Voor deze jongeren, vanaf 15 jaar, zijn er alternatieve leertrajecten waarvan praktijktijd een groot deel uitmaakt. Om deel te mogen nemen aan een dergelijk traject moeten de ouders van de jongere een verzoek voor vervangende leerplicht indienen bij de leerplichtambtenaar. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van een plan van aanpak, dat is opgesteld door de school en dat onderwijsdoelen en praktijktijd beschrijft. Doel is terugkeer naar regulier dagonderwijs.